

האם היחס באל זהה עם מהותו?

על היחסים האלוהיים

פורסם ב-1 ביולי 2024

תרגום עברי

לסעיף השני נתקדם כך.

1. נראה שבאל היחס אינו זהה עם ההווה. אוגוסטינוס אומר בספר החמישי על השילוש, שלא כל מה שמתאר את האל מתאר אותו במהותו, שהרי מתארים אותו לעתים ביחס למשהו, כמו אב לבן, אולם התארים הללו לא מתארים אותו במהותו. לפיכך היחס אינו ההווה האלוהית.

2. מעבר לכך, אוגוסטינוס אומר בספר השביעי על השילוש שכל דבר ממשי שמתואר באופן יחסי, מתקיים גם בלי היחס הזה, כמו האדם האדון והאדם העבד. לפיכך, אם ישנם יחסים מסוימים באל, חייב להיות באל דבר מה אחר מלבדו. דבר אחר זה יכול להיות ההווה בלבד. אם כך, ההווה היא דבר אחר מן היחסים.

3. מעבר לכך, הקיום היחסי הוא מצב כלפי דבר אחר, כאמור ב"קטגוריות". לפיכך, אילו היחס היה ההווה האלוהית עצמה, היה נובע מכך שקיום ההווה האלוהית הוא מצב כלפי דבר אחר, וזה סותר את שלמות הקיום האלוהי, קיום שהנו מנותק ומתקיים כשלעצמו בצורה שאין למעלה ממנה, כפי שהראינו לעיל. לפיכך, היחס אינו ההווה האלוהית עצמה.

אך מנגד, כל דבר ממשי שאינו ההווה האלוהית הוא נברא. היחס מתאים לאל באופן ממשי. אם כן, אם אינו ההווה האלוהית, הוא יהיה נברא, ולכן אין

Textus Latinus

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod relatio in Deo non sit idem quod sua essentia. Dicit enim Augustinus, in V de Trin., quod non omne quod dicitur in Deo, dicitur secundum substantiam. Dicitur enim ad aliquid, sicut pater ad filium, sed haec non secundum substantiam dicuntur. Ergo relatio non est divina essentia.

[29622] I^a q. 28 a. 2 arg. 2

Praeterea, Augustinus dicit, VII de Trin., omnis res quae relative dicitur, est etiam aliquid excepto relativo; sicut homo dominus, et homo servus. Si igitur relationes aliquae sunt in Deo, oportet esse in Deo aliquid aliud praeter relationes. Sed hoc aliud non potest esse nisi essentia. Ergo essentia est aliud a relationibus.

[29623] I^a q. 28 a. 2 arg. 3

Praeterea, esse relativi est ad aliud se habere, ut dicitur in praedicamentis. Si igitur relatio sit ipsa divina essentia, sequitur quod esse divinae essentiae sit ad aliud se habere, quod repugnat perfectioni divini esse, quod est maxime absolutum et per se subsistens, ut supra ostensum est. Non igitur relatio est ipsa essentia divina.

[29624] I^a q. 28 a. 2 s. c.

צורך להפגין סגידה ופולחן כלפיו, וזה מנוגד למה ששרים ב"הקדמה", דהיינו שבסגידה לפרסונות יש לסגוד לתכונתן המיוחדת, ואילו בסגידה לרוממות, יש לסגוד לתכונה השווה ביניהן.

אני משיב שיש לומר, שבנוגע לזה אומרים שגילברטוס פורטנוס טעה, אולם חזר בו מטעותו מאוחר יותר בועידת ריימס. הוא אמר שהיחסים באלוהות הם יחסים "מסייעים", או "מוצמדים" מבחוץ.

Sed contra, omnis res quae non est divina essentia, est creatura. Sed relatio realiter competit Deo. Si ergo non est divina essentia, erit creatura, et ita ei non erit adoratio latriae exhibenda, contra quod in praefatione cantatur, ut in personis proprietas, et in maiestate adoretur aequalitas.

[29625] I^a q. 28 a. 2 co.

Respondeo dicendum quod circa hoc dicitur Gilbertus Porretanus errasse, sed errorem suum postmodum in Remensi Concilio revocasse. Dixit enim quod relationes in divinis sunt assistentes, sive extrinsecus affixae.